

Informatiebrief

Zaaknummer: Z /19/038529
Documentnummer: 168056
Datum: 17 december 2019
Onderwerp: zendmasten en komst 5G
Bijlage(n): Factsheet GGD Haaglanden

Geachte Raad,

Met deze brief informeren wij u over de huidige regulering van zendmasten, wat de toekomstige ontwikkelingen zijn in relatie tot de uitrol van 5G en wat dit van gemeenten gaat vragen. Hierbij komt ook het aspect gezondheid aan de orde.

Huidige regulering

Bij de plaatsing van antennes moeten telecombedrijven rekening houden met de volksgezondheid, het leefmilieu en de veiligheid. Daarom heeft de overheid nationaal antennebeleid opgesteld. Het nationaal antennebeleid bepaalt dat voor sommige antennes een omgevingsvergunning nodig is. Dat is het geval bij plaatsing van:

- Vrijstaande zendmasten;
- Antennes groter dan 5 meter, inclusief drager;
- Antennes op of aan een monument;
- Antennes lager dan 5 meter, staande op het voorerf;
- Small cells hoger dan 0,5 meter op straatmeubilair. (small cells zijn kleine antenne-installaties met een bereik van tien tot honderden meters).

Uitzonderingen hierop zijn:

- Antennemasten voor C2000, het communicatiesysteem voor brandweer, politie en ambulances;
- Zendmasten tot 5 m van radiozendamateurs;
- Kleine schotelantennes;
- Antennes voor mobiele communicatie op minimaal 3 meter hoogte in bestaande zendmasten, hoogspanningsmasten, wegportalen, reclamezuilen, lichtmasten, windmolens., sirenemasten en vrijstaande schoorstenen.

Wanneer een omgevingsvergunning nodig is voorzien de bestemmingsplannen niet regulier in plaatsing. Voorschoten heeft geen specifiek antennebeleid. Op antenne-installaties niet hoger dan 40 m zijn de beleidsregels kruimelgevallen Voorschoten 2015 van toepassing. Bij een verzoek tot plaatsing wordt getoetst aan de volgende aspecten (voor zover van toepassing): stedenbouwkundige, landschappelijke, bouwtechnische, welstand, monumentale en maatschappelijke aspecten. Er vindt door de gemeente geen toetsing plaats op het aspect gezondheid.

Overigens is bij plaatsing van een antenne op een gebouw of een ander bouwwerk toestemming nodig van de eigenaar. Bij een vrijstaande mast is toestemming nodig van de grondeigenaar.

Over de plaatsing van antennes waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is hebben Rijksoverheid, gemeenten en aanbieders van mobiele telefonie afspraken gemaakt in het Antenneconvenant. Hierin staat onder meer de volgende afspraken:

- Elk jaar ontvangt de gemeente een plaatsingsplan. Daarin staan de bestaande antennes en de locaties waar de aanbieders nieuwe antennes willen plaatsen;
- Afspraken over het uiterlijk van antennes;
- Afspraken over de inspraak van huurders;
- De limieten voor de blootstelling aan elektromagnetische straling;

Het digitaal te raadplegen antenneregister (<https://antenneregister.nl>) vermeldt waar antennes staan en wat voor antennes dit zijn.

Toekomstige ontwikkelingen

Het huidige Antenneconvenant loopt eind 2019 af en wordt vernieuwd. De Rijksoverheid, de telecombedrijven en de VNG voeren hierover besprekingen. Het Antennebureau (het voorlichtingsbureau van de Rijksoverheid over antennes voor draadloze en mobiele communicatie, <https://www.antennebureau.nl>), adviseert op basis van haar ervaringen uit de praktijk op welke punten het convenant verbeterd kan worden, onder meer op aspecten als communicatie met bewoners en instemmingsprocedures voor huurders.

Met betrekking tot het Wetsvoorstel Implementatie Telecomcode, kortweg Telecomcode, heeft een internetconsultatie plaats gevonden. In de Telecomcode is onder andere de verplichting opgenomen voor overheidsinstanties om infrastructuur en openbare gebouwen ter beschikking te stellen aan aanbieders ten behoeve van de uitrol van 5G. Zo kunnen aanbieders bijvoorbeeld voor de plaatsing van toegangspunten met klein bereik vragen om gebruik te maken van lantaarnpalen, bushokjes, e.d. Redelijke verzoeken tot plaatsing dienen op billijke, redelijke, transparante en niet discriminerende voorwaarden te worden ingewilligd.

Daarnaast regelt de Telecomcode dat bestuursorganen, en met name gemeenten, colocatie en gedeeld gebruik kunnen opleggen van o.a. antenne-opstelpunten vanwege stedenbouwkundige of planologische doelstellingen. Dit wordt in het wetsvoorstel opgenomen in verband met de toekomstige uitrol van 5G en kan leiden tot extra plaatsing van antennes. Om de impact op het straatbeeld te verkleinen hebben bestuursorganen de mogelijkheid om colocatie en gedeeld gebruik op te leggen.

Aan de vergunningplicht sec wijzigt dus niets. Het belangrijkste verschil is dat gemeenten bij inwerkingtreding Telecomcode medewerking moeten verlenen voor het plaatsen van kleine antennes op bushokjes, lantarenpalen en ander straatmeubilair. Ook dan vindt er door de gemeente geen toets plaats op gezondheidsaspecten.

De veilingen voor drie verschillende frequenties (700, 1400 en 2100 Mhz) vindt in 2020 gefaseerd plaats. De veiling van de veel duurdere – want meest geschikte – 3,5 Ghz-frequentie kan pas in 2022 plaatsvinden. Nu maakt het afluisterpark van de inlichtingendiensten in het Friese Burum daar nog gebruik van. Deze moet eerst worden verplaatst.

Gevolgen voor gemeenten

Wat de uitrol van 5 G voor gemeenten gaat betekenen is nog onduidelijk. Vooralsnog is het niet zo dat de gemeenten op korte termijn vol gehangen worden met vergunning vrij te plaatsen antennes op bushokjes e.d. om een goede dekking te garanderen. Volgens Monet, de brancheorganisatie van telecomproviders, zou het in stedelijke gebieden omhoog tot 10 procent

meer installaties gaan. Op hotspots, plekken waar veel dataverkeer tegelijk moet worden verwerkt, zoals stadions en treinstations, moeten wel extra kleine antennes worden geplaatst.

De Telecomcode raakt ons inziens wel aan de autonome positie van de gemeente. Het voorstel verplicht ons om als gemeente mee te werken aan de wensen van de providers zonder daar echt voorwaarden aan te kunnen stellen. Hiermee is ook ons eigendomsrecht in het geding. Wij zullen middels een brief aan het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) aangeven dat wij aansluiten bij die gemeenten die, in het kader van de gehouden internetconsultatie, pleiten voor meer invloed op de plaatsing van antennes.

De gemeente Voorschoten heeft regulier overleg met nuts- en telecombedrijven in het kader van aanleg en beheer van ondergrondse infrastructuur. Bij deze bedrijven is het besef aanwezig dat beide partijen elkaar nodig hebben. Wij vrezen vooralsnog niet dat providers lukraak antennes zullen plaatsen waar dat efficiënt en goedkoop is zonder dat met de gemeente gesproken wordt over een nette inpassing. Dat neemt niet weg dat vooraf goede afspraken met marktpartijen gemaakt moeten worden. Denk daarbij aan voorwaarden voor gebruik en beheer van straatmeubilair en antennes, eigenaarschap van data, privacy, opbrengsten en aanvullende functies van installaties zoals sensoren. Komend jaar hopen wij een duidelijker beeld te krijgen van wat providers denken te gaan plaatsen en welke impact dat heeft op de gemeente. Bij plaatsing is communicatie naar bewoners van eminent belang, gelet op de zorgen over gezondheidsaspecten.

Deze zorgen nemen wij serieus maar wij kunnen onszelf geen deskundigheid aanmeten op dit vlak. Als gemeente maken wij op dit gebied geen gezondheidsbeleid; wij moeten afgaan op landelijke normen van onder andere het RIVM, die op hun beurt datgene inperken wat bewezen schadelijk is. Verder geeft het kennisplatform elektromagnetische velden onafhankelijke informatie over elektromagnetische velden en gezondheid. Met betrekking tot voorlichting zien wij een belangrijke rol weggelegd voor de GGD die over dit onderwerp al regelmatig door burgers wordt bevraagd. Bijgaand ter kennisname een factsheet van de GGD Haaglanden.

Conclusie

Wat de uitrol van 5 G voor gemeenten gaat betekenen is nog onduidelijk. Er wordt gewerkt aan een nieuw antenneconvenant voor vergunningvrije antennes. Wij sturen een brief naar het Ministerie van EZK waarin wij met betrekking tot de Telecomcode onze zorgen uitspreken over het plaatsingsbeleid. Wij gaan als gemeente in overleg met de providers om een beter beeld te krijgen met betrekking tot toekomstige plaatsing van antennes (impactanalyse). Op basis daarvan wordt gekeken of aanvullend beleid wenselijk is, ook in relatie tot de Omgevingswet. Hierbij stemmen wij af met buurgemeenten en laten ons verder informeren door het Antennebureau.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

P.J. Bouvy-Koene,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.